

Lotus Vijver
Ieplaan 21
2565 LC Den Haag

zensor...

zensor 15 herfst 2001

Taizan Maezumi Roshi –uit: *Appreciate your life, the essence of zen practice*

Redaktioneel

Dit najaar viert het Kanzeon Zen Centrum Amsterdam zijn tienjarig bestaan. Voor ons een kleine mijlpaal. In de tijd gezien, is het slechts een lichte huivering.

Zen is niets nieuws, zegt Rep in 'Zen-zin, Zen-onzin'. Evenmin is het iets ouds. Lang voor Boeddha werd geboren, was in India het onderzoek al aan de gang. Lang nadat men woorden als Zen en Boeddha, satori en koan, China en Japan en Amerika heeft vergeten, zal het zoeken nog doorgaan, zal Zen zelfs nog steeds gezien worden in bloemen en grasssprieten voor de zon, aldus Rep.
In dit licht bezien, is het thema van dit najaarsnummer ZEN IN HET WESTEN onbeduidend, voor ons is ze echter van betekenis.
Sinds Zen als klein zaadje in het Westen zijn kopje boven de grond uitstak, proberen leraren en cursusleiders vertaalslagen te maken van Oost naar West en vragen ze zich af hoe elementen uit de traditie behouden kunnen worden in ons snel veranderend, westers bestel. Ook de vormgeving van Zen, is een punt van aandacht, want massaal in een klooster gaan zitten, is er hier niet bij. 'We staan voor een uitdaging', zegt Maurice Knegtel, in een van zijn millenniumlezingen, 'experimenterend, vragend, tastend'.
Hoe leeft dit thema bij gewone sanghaleden? Zitten ze Oosters of Westers op het kussen te doen? Of denken ze, stilletjes: Het zal mijn tijd wel uitduren.

In deze Zensor komen een tiental leden aan het woord. Het levert een boeiende collage op van uitspraken, ideeën en ervaringen. Daarnaast een interview met Nico over het tienjarig jubileum, een vooruitblik op het jubileumboek en natuurlijk de vaste rubrieken als de Haiku-hoek en de bestuursmededelingen.

De redactie bedankt alle mensen die de afgelopen tien jaar mogelijk hebben gemaakt, wenst eenieder een goed feest toe en brengen we vast een toost uit op de komende tien jaar.

De redactie

Dit najaarsnummer is geheel tot stand gekomen met behulp van donaties en sponsoring. Daarvoor onze hartelijke dank

Ontwikkeling naar een geheel *eigen* stijl van zentraining

Een telefoontje naar Amsterdam voor een kort vraaggesprek met Nico ter gelegenheid van het 10-jarig jubileum in december 2001 van het Kanzeon Zen Centrum, waarover hij de geestelijke leiding heeft. Nico is behalve Amsterdam ook werkzaam in Utrecht en Rotterdam. Over zijn werk in de afgelopen 10 jaar in Amsterdam zegt hij:
Als ik zie wat er allemaal is gebeurd, is dat tot nu toe een groot geschenk geweest.

Over de beginperiode zegt Nico. De overgang van onze vorige locatie in centrum de Kosmos naar de huidige ruimte is met Roshi overlegd. Ik zat op dat moment in de zendo van Roshi in Bar Harbor. Er speelde toen ook van alles. De zenlocatie in Bar Harbor waar we zaten, stond op het punt van verhuizen. Roshi zag het wel zitten om verschillende locaties in Europa te hebben: Catherine Pagès ging naar Frankrijk om er een centrum te beginnen en in Duitsland en Engeland werden zendo's opgezet. In zijn plannen paste een zendo in Amsterdam heel goed in.

Hoe is de ontwikkeling in de Amsterdamse zendo met het oog op de strenge tradities in zen geweest?
'De ontwikkeling ervan steunde vooral op de ervaring van beschikbare zenleraren als Maurice, Gretha en Meindert. We hebben verschillende gebruiken overgenomen zoals de sesshins, maar de speciale kleding voor leken en monniken daarentegen niet. Dat laatste vooral uit praktische overwegingen. De omgang in de Zendo is veel minder formeel dan wat je in de traditionele zentraditie tegen komt, en naar ik hoop ook minder hierarchisch. De studenten hebben er meer inbreng, waarbij we met alle voordelen van inspraak steeds voor ogen moeten houden dat de zendo bedoeld is voor zenonderricht.'

‘De studieklassen, die in de zentraining van Genpo Roshi onbekend zijn, hebben bij Kanzeon Amsterdam door met name de inspanningen van Nico en Maurice een hoge vlucht genomen. Op dit moment lopen er elk half jaar twee klassen parallel. We hebben daarin ook aandacht voor moderne filosofie en westerse mystici die ons vanuit andere tradities woorden aanreiken voor de beoefening die we doen. Dat maakt duidelijk dat wat we beoefenen niet aan het Japanse Zen is voorbehouden maar in tal van tradities overal ter wereld beoefend wordt. Al de ontwikkelingen hebben uiteindelijk geleid tot een fasenplan voor de zentraining, een zekere lijn die gaandeweg de training kan worden aangehouden.’

‘De aanwas van leerlingen de laatste jaren, is volgens Nico groter dan verwacht. ‘We zaten op dinsdagavond lange tijd met 15-20 mensen in de zendo. Tegenwoordig schommelt het aantal rond de 25-30. Elk jaar komen er vanuit de introductieklassen toch drie, vier mensen bij. Het gaat mondjesmaat, maar dat kan ook niet anders. Hier telt het commitment meer dan het aantal. Wat dat betreft kunnen ook de leraren hooguit in de voorwaardelijke sfeer hun best doen. Maar of Zen aanslaat, hangt van het individu af. Zenbeoefening doet daarbij meer zijn werk dan ik zou kunnen doen.’

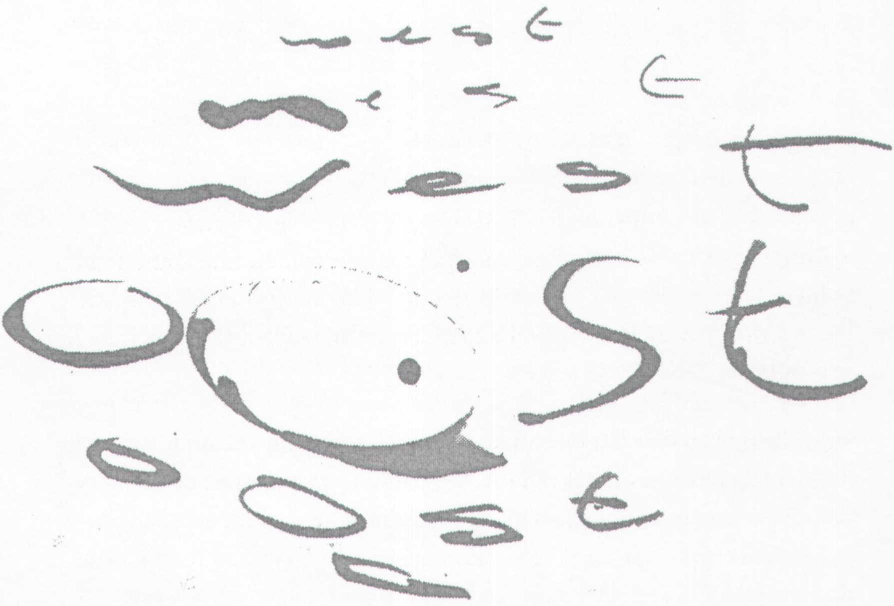
Filosoferend over de toekomst, geeft Nico aan dat er wat hem betreft enkele ontwikkelingen in het verschiet. In ieder geval zal het verloop van het fasenplan aandacht vragen. Daarnaast wordt een traject voortgezet waarmee recent is begonnen, namelijk de inschakeling op het gebied van onderricht door studenten die de nodige ervaring hebben opgebouwd en die ervaring kunnen (leren) doorgeven. Nico: ‘Het moment waarop een leerling zover is, is niet iets dat tevoren kan worden vastgesteld. In de relatie leerling-leraar is sprake van een sterke wisselwerking. De leraar moet wachten tot de leerling als het ware toe is aan een eigen bevestiging. Transmissie is in die bedoeld voor iedereen die het zenpad gaat. Het betekent feitelijk niet meer dan het inzicht verkrijgen dat je weet wat je met je leven te doen hebt en de waardering daarvoor. Het meest ideale is dat leerling en leraar op hetzelfde moment iets hebben: het is tijd een eigen weg te gaan. Ik zeg vaak: wat mij betreft komt er in elke wijk en in elk dorp een zendo. Ook als de student als leraar verder gaat, kan de sangha wellicht een functie hebben, een plaats waar men een tijd lang ter aanscherping van het inzicht elkaar kan blijven ontmoeten.’

Ben Claessens

ZEN IN HET WES TEN

Het besef dat het Boeddhisme al meer dan 2500 jaar standhoudt,
maakt de begrippen Oost en West zeer betrekkelijk.
De Dharma kleurt zichzelf, of het nou in Oost of in West is.

Leo de Wolf

Zen in het Westen

Mijn Oosterse bruid
Als de liefde echt is
Speelt Pan op zijn fluit

Freek Keizer

Over Zen in het Westen valt veel te zeggen en dat gebeurt ook regelmatig in allerlei forums, studiegroepen en publicaties.
Ik denk dat een dergelijk proces van belang is in de overname en aanpassing van een traditie uit een cultuur die diepgaand verschilt van de onze. Want wil het Zen-Boeddhisme werkelijk wortel schieten in het Westen zal het toch zijn eigen weg moeten vinden in onze manier van leven. Dat gebeurde ook in het oosten. Japanse Zen verschilt van het Koreaanse en het Koreaanse weer van het Vietnamese.

Wat dat betreft is het een boeiende tijd waarin we leven. En Zen lééft in het Westen. Er wordt met verve geëxperimenteerd met westerse technieken als Voice-Dialogue en counseling. Bernie Glassman Roshi houdt al jarenlang zogenaamde street-sesshins en richtte de Zen-Peacemaker Order op.
Zo zullen er talloze voorbeelden te vinden zijn bij de diverse sangha's in Amerika en Europa, waaruit blijkt dat met zeer bewust zoekt naar eigen vormgeving.

Ik zou het ook wat dichterbij willen zoeken: Wat doe ik met mijn Zen-training? Hoe beleeft ieder van ons zijn praktijk? Een traditie komt niet uit de lucht vallen, die krijgt geleidelijk gestalte door beoefening van degenen die zich met deze praktijk bezighouden, met andere woorden, hoe ik en jij, de sangha de Zenpraktijk beleeft.

In dat licht bezien, is het uitermate boeiend deel te zijn van dit proces. Met elkaar vormen wij al of niet een nieuwe traditie. De kracht en de diepgang hangt voor honderd procent af van onze motivatie, onze inzet. Een grote verantwoordelijkheid zou je kunnen zeggen en tegelijkertijd een boeiende uitdaging. Voor mij is de vraag: Wat doe ik met mijn praktijk? Hoe serieus neem ik die?

Henk van der Geest

ZEN IN HET WESTEN

Het boeddhisme heeft zich in de loop der eeuwen geleidelijk aan zijn omgeving aangepast. Zo ontstonden er verschillende varianten van het Zen boeddhisme. Het Japanse zen is er één van.
Ligt daar het zwaartepunt op het kloosterleven, in het westen hebben we vooral te maken met een lekenpraktijk. Er lopen hier wel monniken rond, maar de meeste van hen leven niet in een klooster. Ze hebben een relatie, kinderen, of een baan. Daarom wordt het tijd dat we een eigen vorm geven aan het Westerse zen.

Er zijn inmiddels al een aantal dingen veranderd. Het wordt allemaal wat minder strikt, wat democratischer. Toch wordt de hierarchie bij de Kanzeon Sangha nog behoorlijk in stand gehouden. Met name tijdens sesshin met Genpo Roshi. Daar wordt onderscheid gemaakt tussen leken, degenen die Yukai hebben ontvangen en monniken.
De monniken zijn onderverdeeld in hoofdmonniken, monniken, en een groep die, om wat voor reden dan ook, een paarse lap hebben ontvangen. Verder gaan ze allemaal gekleed in lange zwarte gewaden.
De leken hebben ook een rangorde: leken zonder slab, leken met slab en de leken die de 'life vows' hebben afgelegd. Hun slab is niet zwart, maar heel donker blauw. Een soort leken-monniken, zeg maar.
Onwillekeurig wekken al deze verschillen verwarring en misverstanden. Tegen elke groep wordt anders aangekeken. En het resultaat is dat men de ene groep hoger meent te moeten inschatten dan de andere. Dat is complete onzin, maar het gebeurt helaas wel.

Zijn al die verschillende outfits nou echt nodig? Kunnen we niet gewoon allemaal onszelf zijn, zonder al die uiterlijkheden, die zo afleiden van waar het eigenlijk om gaat? Zo dat we op voet van gelijkheid, en met elkaar, onze praktijk kunnen verdiepen.

Jacky Reep

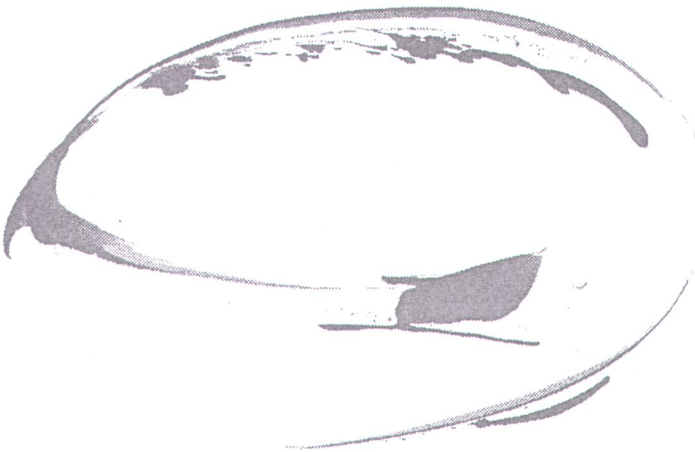
De vraag is: moeten we onze eigen westerse vormen van zenbeoefening ontwikkelen?

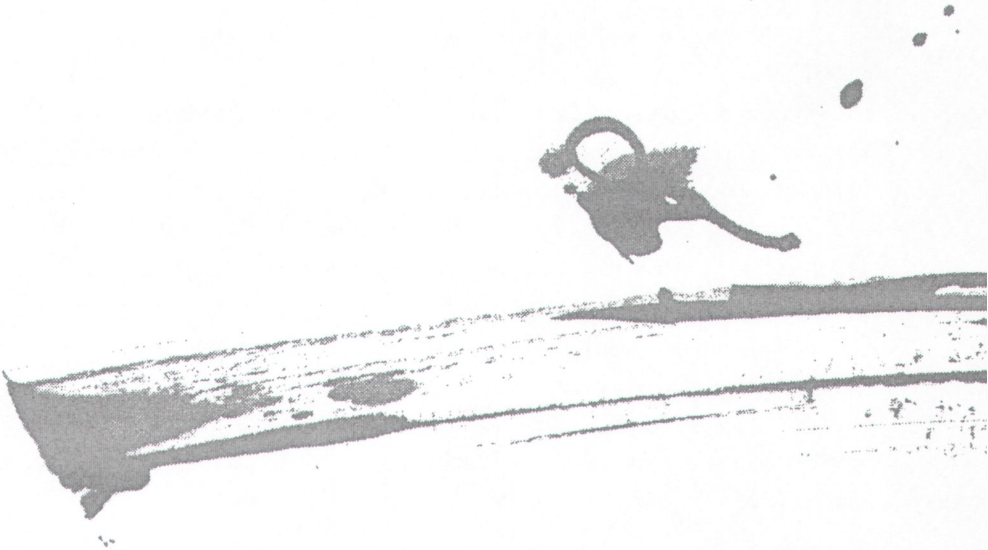
Het gaat om zazen, het zitten op een kussentje, 'ons geschenk van het Oosten', waarbij we inzicht ontwikkelen in de werkelijkheid van ons bestaan. In zen doen we dit via koanstudie en shikantaza. Vooral het zitten in shikantaza is een vorm van meditatie die naar mijn mening universeel is, dus misschien ook wel van alle tijden. Ik kan me niet voorstellen dat we in zen hieraan ooit kunnen tornen.

Ook de koanstudie is zo'n wezenlijk gebeuren in de zenpraktijk, tenminste als we studeren met een zenleraar. Hierbij kan ik me wel voorstellen dat door de verder groeiende afstand van de Japanse traditie, de inhoud van de koans aan onze eigen leefwereld aangepast zal worden, wat nu in onze sangha feitelijk al gebeurt.

Wat betreft de rituelen in de zendo zal er wel het een en ander gaan veranderen lijkt me, zeker in een leken praktijk als de onze. We proberen ze tot nog toe, uit respect voor de traditie en als een aandachtsoefening, zo veel mogelijk te handhaven. Maar omdat het nu al moeilijk is om precies te weten hoe het 'hoort', zullen ze in hun huidige vorm waarschijnlijk wel gaan vervlakken of misschien helemaal verdwijnen. Het lijkt me niet te voorspellen of dit zo is en zo ja, hoe dit proces gaat verlopen. Het zal binnen de verschillende sangha's, resp. zengroepen verschillende ritmes vertonen. De dingen gaan zoals ze gaan en hebben hun eigen onvoorspelbaarheid.

Lida Kerssies

HAIKU-HOEK

In de Noorder Poort, het fraaie Zencentrum van Prabbasha Roshi, worden al enige jaren 'haiku-workshops' georganiseerd. Deze zijn voortgekomen uit de zogenaamde poetry-workshops die een onderdeel vormden van het zomerprogramma, toen Prabbasha Roshi daarbij zelf aanwezig was.
Ik heb enkele workshops toen ook meegemaakt en herinner me die als ontspannen en plezierige cursussen, die beslist niet alleen bedoeld waren voor ervaren dichters of schrijvers.

Tijdens zo'n workshop wordt een aantal maal per dag gemediteerd en een groot deel van de dag besteed aan het schrijven, lezen en bespreken van hetgeen de deelnemers op papier hebben gekregen. Een aanrader!

Van 24 tot 27 januari 2002 is er een weekendcursus;
inlichtingen en opgave bij
Greetje Modana Rouw,
tel. 0521-321204;
Email: kanromon@euronet.nl

De herfst staat voor de deur en met de haiku's hiernaast zou ik zeggen: Geniet ervan!

Een wegwaaiend blad;
Onze poes met zijn pootje
Houdt het één moment

Issa

Ik leunde aan een boom
Haast geen blad aan de takken
Een nacht vol sterren

Shiki

Wanneer het regent
Heeft deze man, ik Ryokan
Meelij met zichzelf

Ryokan

O, najaarswinden
Nader tot Boeddha gaan wij
Al verouderend

Issa

Van heel ver hoor ik
langverwachte voetstappen
in het dorre blad

Buson

Keer om, kijk naar mij;
ik ben toch ook maar eenzaam,
deze herfstavond

Basho

Een najaarsvlinder
is in het gras gevallen
nat van de regen

Kido

ZEN IN HET WESTEN

Wanneer er gepraat of geschreven wordt over Zen in het Westen bekruipt me vaak een wrevelig gevoel. Alsof we hier de pretentie hebben het Oosterse Zen te kunnen adopteren, imiteren of nog erger over te nemen of toe te eigenen. Een soort kolonialisme in eigen land. Wat ik tevens zie, hoor en ervaar is dat wij pogingen doen om een traditie, die langer is dan onze christelijke traditie, zo 'zuiver' of precies mogelijk proberen te verstaan in onze zenpraktijk, in onze sangha en deze naar onze manier van leven proberen te vertalen. Maar ook bij die praktijk heb ik het idee dat vooral wordt gekeken naar die verre, cultureel gezien 'buitenaardse' traditie en dat te weinig wordt gekeken naar onze eigen spirituele en culturele traditie.

Als menig kind in het Westen ben ik opgegroeid met een aantal rijtjes: 'Geloof, hoop en liefde', was er zo een en 'Vrijheid, gelijkheid en broederschap', hoewel deze niet in spirituele zin werden 'ingezet' maar ondermeer als een leefwijze, hadden ze voor mij op een duistere manier toch ook die betekenis. 'Ora et labora', bid en werk, is er ook zo een.

Als westers mens lijkt het me interessant om naar die rijtjes te kijken, te onderzoeken hoe die zich in mij uitdrukken, waar die voor staan en vervolgens te onderzoeken hoe ik die kan inkleuren door het gedachtegoed dat Zen in zich draagt. Met andere woorden, het lijkt me van belang om minder te consumeren (hoewel, wat je van ver haalt is altijd erg lekker) en actief te onderzoeken c.q. in te brengen van wat er reeds zit op dat kussen en het daar eens met elkaar over te hebben. We moeten onze eigen raadsels of koans en 'oplossingen' vinden.

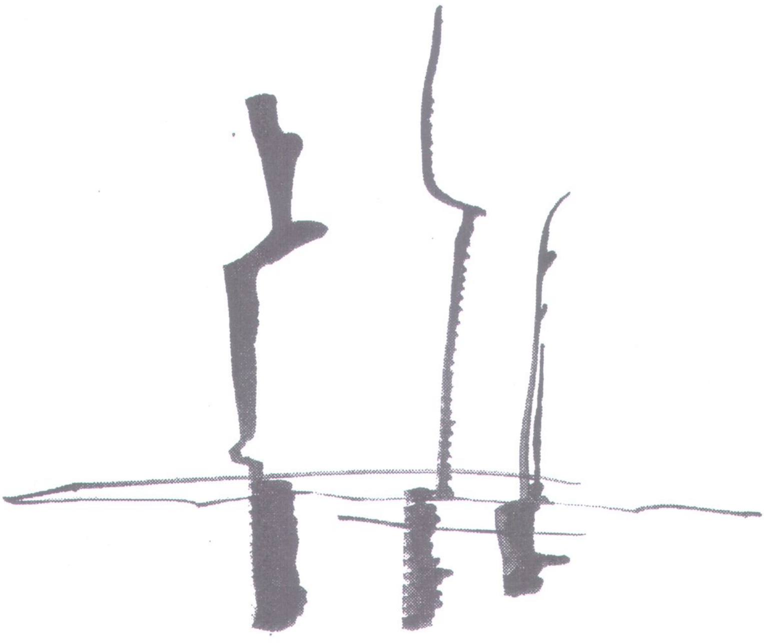
Corrie Koppedraijer

Zoeken naar nieuwe vormen.
Hebben wij westerse mensen specifieke behoeften?
Ik heb daar geen zicht op.
We moeten echter oppassen spiritualiteit te sterk te objectiveren.
'Bereiken' krijgt dan al snel de nadruk boven 'niet bereiken',
terwijl het in feite geen van beide is.
Misschien is onze vreemde vorm een aardig middel om dat duidelijk
te krijgen.

Martin Struik

De kennismaking met en training in zen heeft mij te verstaan gegeven dat God niet gebonden is aan enige naam, vorm of situatie. Dat God noch Allah zich voor welk karretje ook laten spannen, dat dit verstrekkende gevolgen heeft voor de waarde die ik hecht aan mijn westerse mondigheid en eigenzinnigheid. En dat ik er verstandiger aan doe al de dingen hun gang te laten gaan en in hun eigen licht te zien, meer dan dat ik ze met mijn bedoeling en mening in de weg sta.

Ben Claessens

Zensor op verzoek

Volgend jaar gaat de ***Zensor****,*
het mededelingenblad van Kanzeon Zencentrum Amsterdam en open forum voor alle leden van de Sangha, de markt op!
Dit betekent dat elk sanghalid een abonnement op de ***Zensor*** *kan nemen. Ook geïnteresseerden buiten de sangha kunnen dat doen.*
De Zensor, wordt, met andere woorden, niet langer gratis aan alle sanghaleden (en inmiddels een groeiend aantal buiten onze sangha) verstrekt.

Het jaarabonnement kost slechts 6 Euro! Na ontvangst van dit bedrag op onze rekening krijgen abonnees de Zensor 4 x per jaar. Niet per Email, niet op de Website, maar gewoon ouderwets als 'krantje' dat overal en ten alle tijden te lezen en te herlezen is.

Omdat de abonnementsgelden die zullen binnenkomen, hoogstwaarschijnlijk onvoldoende zijn om onze dubbeldikke Zensor vier maal per jaar bij jouw in de brievenbus te laten glijden, blijft het bestuur een financiële bijdrage aan de Zensor leveren.

Nieuwsbrief

Degenen die een abonnement op de ***Zensor*** niét op prijs stellen, blijven niet verstoken van belangrijke informatie aangaande bestuurlijke zaken, het programma en speciale activiteiten.
Het bestuur zal 2 x per jaar een Nieuwsbrief uitbrengen, welke naast genoemde zaken óók het in de ***Zensor*** vast terugkerende interview met Nico Tydeman bevat.
Alle leden van de sangha Amsterdam ontvangen deze Nieuwsbrief gratis.
Voor de abonnees van de ***Zensor*** wordt de Nieuwsbrief als katern in de ***Zensor*** opgenomen.

Bij deze wordt eenieder opgeroepen zich tijdig aan te melden als abonnee en het bedrag van 6 Euro over te maken op rekeningnummer 29 29 355 van het zencentrum.
Degenen die uitsluitend de Nieuwsbrief wensen te ontvangen, hoeven dit strookje niet in te vullen.

Het abonnee geld is overgemaakt, stuur mij de *Zensor* !

Naam

....

Adres

....

Postcode / plaats

....

Telefoon

....

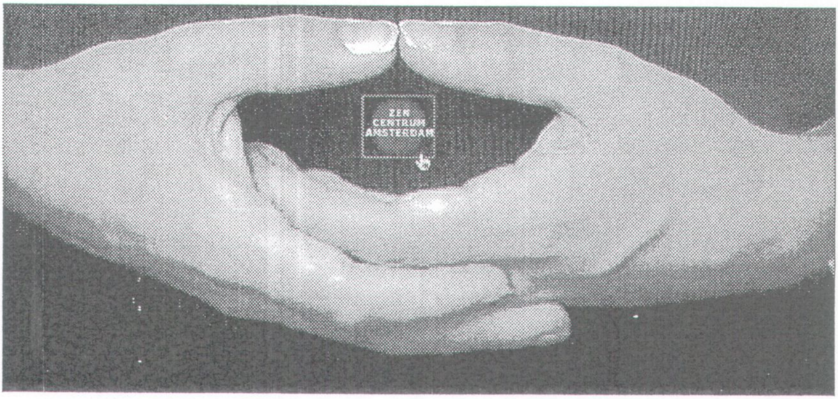
Email adres

....

wenst u een abonnement op ***de Zensor*** ?
Stuur dan nú dit strookje in

en ... maak 6 Euro over op postbank 29 29 355

van Zencentrum Amsterdam

www. zenamsterdam.nl

Mededelingen

van het bestuur

Het zencentrum zoekt iemand die de website van de zendo (www. zenamsterdam.nl) technisch zou kunnen ondersteunen. Dit houdt in dat je minimaal een keer per jaar wordt verzocht veranderingen aan te brengen in de bestaande site en als dat nodig mocht zijn om assistentie wordt gevraagd bij technische problemen met de site, of met het e-mail verkeer tussen het secretariaat en de zendo bezoeker.
Heb je enige ervaring met het onderhouden van websites of verstand van programmeren en zou je de zendo op vrijwillige basis willen ondersteunen, neem dan zo spoedig mogelijk contact op met het secretariaat:
020 – 685 1983. We zouden je hulp zeer waarderen!

Met het oog op de invoering van de euro, verzoeken we alle bezoekers van de zendo, vriendelijk doch dringend, de betaling voor cursussen, weekends, abonnementen en vijf maanden kaarten giraal te laten plaatsvinden.
Dit kan door overschrijving naar het gironummer van het zencentrum (giro 29 29 355) onder vermelding van hetgeen waarvoor je betaalt, of door het zencentrum te machtigen geld van je rekening af te schrijven, of door middel van girotel.
In het bijzonder willen we je verzoeken de betaling van de komende citysesshin (3 tot en met 5 januari 2002), ook als je maar een dagdeel komt, giraal te laten verlopen.
We zijn je bij voorbaat dankbaar voor je medewerking.

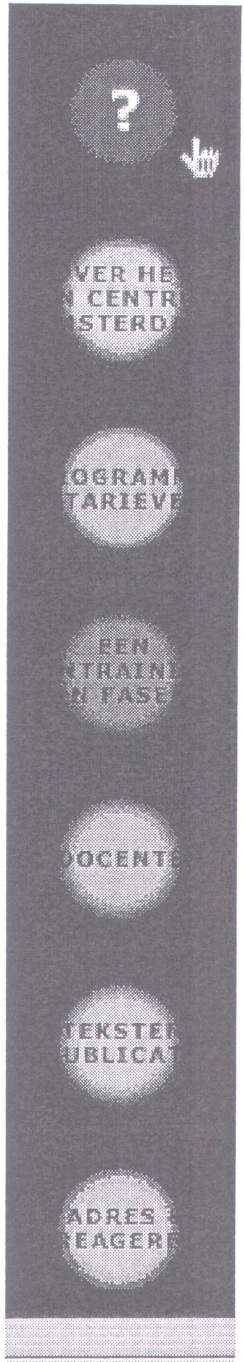
Op 15 december aanstaande vieren we het tien jarig bestaan van het zencentrum in Badhuistheater 'De Bochel'. Als het goed is heb je voor dit feest reeds een uitnodiging ontvangen.

Als je van plan bent om dit feest met ons te vieren, maar je hebt nog niet de bijdrage van *f* 10,– per persoon voor het feest betaald, dan willen we je vriendelijk verzoeken dit bedrag zo spoedig mogelijk op gironummer 29 29 355 onder vermelding van 'feest' aan het zencentrum over te maken.

Hetzelfde geldt voor de aanschaf van het unieke jubileumboek dat tijdens het feest zal worden gepresenteerd. Heb je nog niet de bijdrage van *f* 20,– per boek overgemaakt en je wilt het boek wel graag ontvangen, doe dit dan spoedig op bovenstaande girorekening, onder vermelding van 'boek'.

We hopen het tien jarig bestaan van het zencentrum samen met jou te mogen vieren op de vijftiende december!

Namens het bestuur,
Maurice Knegtel, *secretaris*.

ZEN IN HET WESTEN in Nederland anno 2001

Een verkenning.

In de jaren '60 kwamen Maezumi Roshi en andere Japanse Zen leraren naar Amerika. Zij brachten een deel van de rijke traditie van het Zen Boeddhisme mee en onderwezen dat aan hun Amerikaanse leerlingen, waarvan Genpo Roshi er één is. Vanaf de begin jaren '80 kwam Genpo Roshi regelmatig naar Europa en ook naar Nederland, waar hij vele leerlingen kreeg. Het Kanzeon Zen Centrum staat in deze traditie. In nog geen 40 jaar heeft deze door en door Oosterse Traditie een aardige voet aan de grond gekregen hier in Amsterdam.
Maar kan deze overgedragen vorm aarden hier in het Nederlandse of vraagt het om (grondige) herziening?

Wat is er overgedragen?

Essentie van overdracht is Boeddha's verlichtingservaring.
Volgens de Boeddha zijn we heel en compleet (verlicht) vanaf het allereerste begin.
Alleen we geloven het niet. En dat is de aanzet tot een ontdekkingsreis.
Een reis die nooit ten einde zal zijn.

Kan ik deze ervaring, deze uitspraak bevestigen met mijn eigen leven?
Deze ervaring laat me zien dat de bron van mijn bestaan fundamenteel Niet-Weten is.
Een ervaring die zich voordoet in dit lichaam/hart/geest.
De Zen praktijk speelt zich niet af in een vacuüm, maar in de volheid van mijn bestaan, temidden van de wereld. Ben ik bereid deze volheid van het bestaan onder ogen te zien, er in aanwezig te zijn, het te leven?

Hoe ziet de traditionele training eruit?

Een voorbeeld.

18 jaar geleden ben ik aan de Zen training begonnen. De gebruikelijke stappen gezet: Leerling geworden van Genpo Roshi in de Japanse Soto Traditie in 1986, Boeddhist in 1988, tot priester gewijd in 1996, en de 3 maanden training als hoofdmonnik mogen doen in 2000. Ik heb veel heen en weer gereisd tussen Amsterdam en de VS, naar het centrum van mijn leraar, waar ik de laatste twee jaar gewoond, gewerkt en getraind heb.

Het kenmerk van deze traditionele training is:

Monastiek, hiërarchisch, mannelijk.

De Zen weg heeft iets van het heroïsche.

De nadruk in deze training ligt vooral op het opgeven van het eigen leven, overgave aan de leraar en het wonen in het centrum van de leraar.

Het onderricht is in de vorm van intensieve training (veel en lang zitten). Luisteren naar toespraken. Persoonlijke gesprekken met de leraar, hard werken, discipline en een systeem van hiërarchische posities. Er ligt een zeer sterke nadruk op de overgave aan de leraar. De leraar bepaald wanneer de training is voltooid.

Vragen die onvermijdelijk naar voren komen:

De leer komt uit een andere cultuur: Japan.

Voor zover ik dit kan inschatten: hiërarchisch, patriarchaal, de familie of de zaak of de leraar gaat voor. Aanpassen. Staat dit op gespannen voet met de nieuwe cultuur waar het in wil wortel schieten?

Deze nieuwe Westerse cultuur heeft duidelijk andere waarden. Is meer individualistisch, democratisch, analytisch, psychologisch. ...n hecht grote waarde aan volwassenheid, mondigheid en verantwoordelijkheid.

De traditionele vorm van overdracht is monastiek.

Hoe kan de beoefening er uit zien als je een leven in de wereld leeft? Als je geen tijd hebt om uren te zitten? Als je allerlei verantwoordelijkheden hebt op het gebied van privé leven, werk, omringende maatschappij?

Leraar – leerling.

De sterke nadruk die ligt op het afbreken van het Ego, door gebruik te maken van het al dan niet geven van posities, een soort belonen en straffen systeem. Tanden op elkaar en weer doorgaan.

In hoeverre lopen de persoon van de leraar, die het aureool krijgt van een alwetende vader en de mens van vlees en bloed door elkaar heen? Hoe zit het met overdracht en tegen- overdracht?

Hoe zou de beoefening eruit kunnen zien?

Centraal in de beoefening is Zazen, het zitten in stilte.

De hele Leer, het hele leven is aanwezig in deze beoefening.

'Niet-Iets-Doen'. We stoppen even met alles. We keren terug naar de plaats van stilte, naar de bron, naar de kracht, de liefde, het fundamentele Niet-Weten. Naar Ons Zelf, naar wie we Zijn.

Aandacht voor lichaam, adem, zintuigen. De poorten van ervaring.

Je leert onnoemlijk veel op het kussen, maar essentieel is wat je leert nadat je opgestaan bent van het kussen. Zen staat in de traditie van het Mahayana Boeddhisme, waarbij de medemens van gelijkwaardig of groter belang is dan ikzelf!

Praktijk van de ontmoeting/communicatie.

Praktijk van het luisteren en spreken.

Praktijk van het dagelijkse leven.

Expressie: dit kan vele vormen hebben.

Hoe kan de rol van de leraar gezien worden?

De leraar kan alleen dat deel van het pad begeleiden en/of over vertellen, waar hij of zij zelf geweest is.

Tevens door les te geven, ben jezelf ook voortdurend leerling. Iedere ontmoeting en iedere situatie nodigt uit tot verwondering, tot openheid.

Het brengen van mensen bij hun eigen ervaringen.

Bij de eigen wijsheid en kracht en liefde voor het bestaan.

Weten dat het pad naar Verlichting

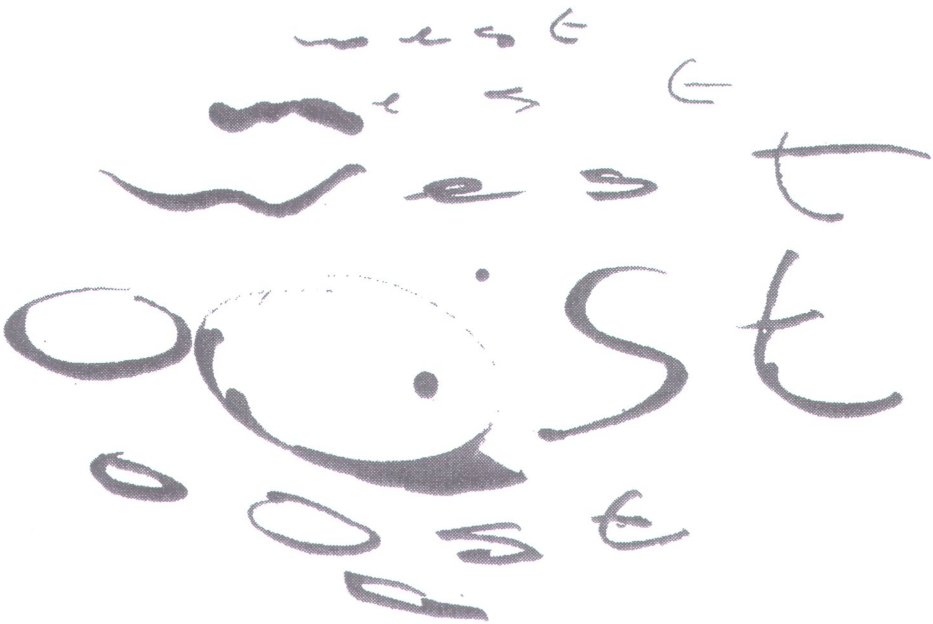
tevens een pad is tot in je eigen diepste verborgen plekken.

Begeleiden naar de eigen verantwoordelijkheid zowel in leven als in de beoefening.

De leraar/lerares is: Instructor. Begeleider van het proces. Ondersteunend, helpend, inspirerend. Het spiritueel pad is een bij tijd en wijle moeizaam en taai pad. Wat kan je zoal tegenkomen, wat zijn obstakels, die je onvermijdelijk tegen komt. Hoe kan je daar mee omgaan. Wat kan je doen en wat moet je laten. Spiritueel vriend, een vriend, waarmee je onderzoekt en ervaringen uitwisselt. Je leert aan elkaar.

De Westerse Zen weg is er één waarin de essentie van Zen gewaarborgd blijft, waar zazen èn het opstaan van het kussen, zeer belangrijke pijlers van de beoefening zijn. Een weg temidden van mijn hele bestaan, waarin ik mijn verantwoordelijkheid, het vermogen te antwoorden neem en handel vanuit een eigen geweten.

Gretha Aerts.

ZEN IN HET WES TEN

In het Amerikaans wordt het snel een cowboyverhaal.
En kunnen wij het poldermodel ontlopen?

Roshi sprak in zijn talks in Salt Lake City veel over 'Zen in the West', western zen. Ik was daar deze zomer voor de 'Arts Summermonthlong', een programma van vier weken, geleid door Daniel Silberberg met o.a. een Su Mi-E schilderijententoonstelling van Melody Moore.

Roshi was echt geïnspireerd en zijn stromende dharma raakte me. Raakte me als Dokuho, de boeddhistische naam die ik van hem als mijn leraar kreeg bij mijn jukai. Dokuho betekent 'Onafhankelijk Dharma'.

Natuurlijk is er historie en traditie. Maar dat zijn slechts hulpmiddelen, vingerwijzingen naar de maan. Door de historie loopt een rode draad en in de traditie wordt iets doorgegeven.
Je krijgt het als je ziet dat je Dit altijd al gedaan hebt. Dat waar het om gaat is een kwestie van leven en dood. Direct, hier en nu.
Leven en Dood zijn finaal, je kunt niet een beetje levend zijn en halfdood. Het is of het een of het ander, dus nu dat we leven kunnen we het ook waarderen.

Enkele jaren geleden sprak Roshi veel over de traditie en dat we moeten weten wat we weggooien als we de vorm loslaten. De vorm zoals we die in de Japanse traditie van Maezumi Roshi hebben overgeleverd gekregen. Zazen, 40 minuten en veel periodes op een dag en dat dagen achter elkaar. Sesshin: concentrating the Mind. Orioki en Service. Jikido, Ino, Doan en Tenzo. En Teisho's, het preken van de Meester.

Japanse Zen is efficiënt en onovertroffen in haar houdings- en gedragsvoorschriften. Het ceremonieel is effektief. Het heeft wat om één keer per week met een groep mensen bij elkaar te komen en de de Hartsoetra te reciteren, met hart en ziel uit volle borst.
Teksten die je puur intellectueel niet kunt begrijpen, maar die precies verwoorden waarover het gaat. De overkant die nu al onder je voeten zit/ ligt.
Gate gate paragate parasamgate. Anutara samyaksambodhi.
Vorm is Leegte. Leegte is Vorm

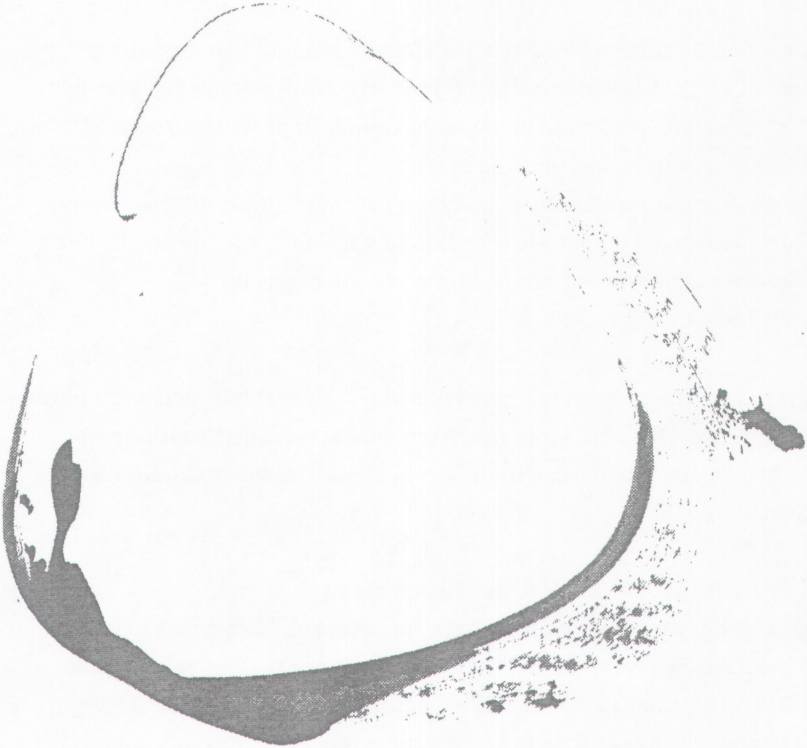
Leegte is verwarrend want er bestaat niet zoiets als niet iets. Een leeg hoofd is vol domheid. Wat er is, zit in deze vorm en dat verandert voortdurend. En buiten dat, buiten Dit wat er nu is, is er Niets. Gradaties van Bewustzijn, gedachteobjecten.

Het, de Dharma, ook: God, Liefde, Allah, energie.
Dharma is onuitputtelijk diep en grenzeloos subtiel. Miraculeus in oneindige Veelheid. Westerse zen is afhankelijk van oosterse zen, want daar is voor het eerst gezien. Voor het westen komt ook de zon op in het oosten. Daar begint elke dag de dag. Ik ben westerse zen, een mens in het Avondland.
Waar een begin is een einde, dat knaagt en gaat zijn gang maar, moment na moment. Eeuwig tijdloos en grenzeloos uitgestrekt. Wat is het dat mij raakt? Wie ben ik? En wat is dit?

Peter Verbogt

Graag zou ik in een studiegroepje Maezumi's 'Appreciate your life' *lezen en bespreken.*
Reageren kan op verpeter@planet.nl

Lezen, bekijken en bewonderen.

Pfft... Eindelijk kan ik weer als een normaal mens de teksten lezen die geschreven zijn ter ere van het tienjarig bestaan van de sanga. Ik kan ze weer in me opnemen als voor de eerste keer; zonder te hoeven letten op mogelijk verkeerd gespelde woorden, op dubbele spaties of op punten die voor in plaats van achter de aanhalingstekens behoren te staan.
Ik hoef mijn hoofd niet meer te breken over zinnen die misschien duidelijker geformuleerd kunnen worden. Ik hoef niet meer te schipperen tussen correct Nederlands volgens Jan Renkema, auteur van de Schrijfwijzer en de Woordenlijst Nederlandse taal (oftewel het Groene Boekje), en het vrije, creatieve taalgebruik van de auteurs. Alhoewel ik er natuurlijk wel lol in heb, in dat leerzame geëmmer en gebakkelei met Lida en Ben over de spellingsregels.

Wisten jullie bijvoorbeeld dat namen van culturele en religieuze stromingen en de aanhangers daarvan in het Nederlands met een kleine letter geschreven worden? Zo schrijf je het christendom en christenen, het boeddhisme en boeddhisten met een kleine letter. Namen van personen en zaken die als heilig worden beschouwd en samenstellingen hiermee krijgen een hoofdletter, zoals in het koningkrijk Gods en Mariaverering. Conform de regels staan in het Groene Boekje de volgende woorden:

chris.te.lijk, chris.te.lij.ke; chris.te.lij.ker.
chris.ten.dom, het.
Chris.tus, de (m.), Chris.tus.sen.
Chris.tus.beeld, het, Chris.tus.beel.den.

Tevens vinden we echter:

boed.dha, de (m.), boed.dha's.
boed.dha.beeld, het.
boed.dhis.me, het.

Boeddha en boeddhabeeld worden blijkbaar niet met een hoofdletter geschreven. Kennelijk wordt boeddha in Nederland niet als heilig beschouwd. De volgende zin is dus correct Nederlands: Het Christusbeeld, het boeddhabeeld en het Mariabeeld staan naast elkaar op het altaar. Ik vind het toch niet kloppen zo met die kleine letter 'b'...

Als ik de drukproef vasthoud en doorneem, gewoon zoals iedereen dat zou doen, zonder te letten op de puntjes op de i, dan zie ik weer hoe bijzonder de teksten zijn. Ik kan weer lachen om de humoristische passages en droevig zijn bij de treurige. Iedere tekst is uniek, iedere auteur heeft met zijn/haar tekst op geheel eigen wijze antwoord gegeven op de vraag:
Hoe beleef jij zen in je dagelijks leven, in je vakgebied en/of in je leven thuis?
Het is een bonte en kleurrijke verzameling teksten geworden.

De vormgeving van Mark Schalken is ronduit verrassend. Van de omslag tot de binding, van de opmaak tot de typografie; niets is 'gewoon zoals het hoort'. Dit is wonderbaarlijk genoeg niet ten koste gegaan van de eenvoud en de stijl.

Er is duidelijk hard gewerkt aan het boek en het resultaat mag er dan ook wezen.
15 december kan iedereen het lezen, bekijken en bewonderen. Geniet ervan!

Marieke Heijman

Agenda

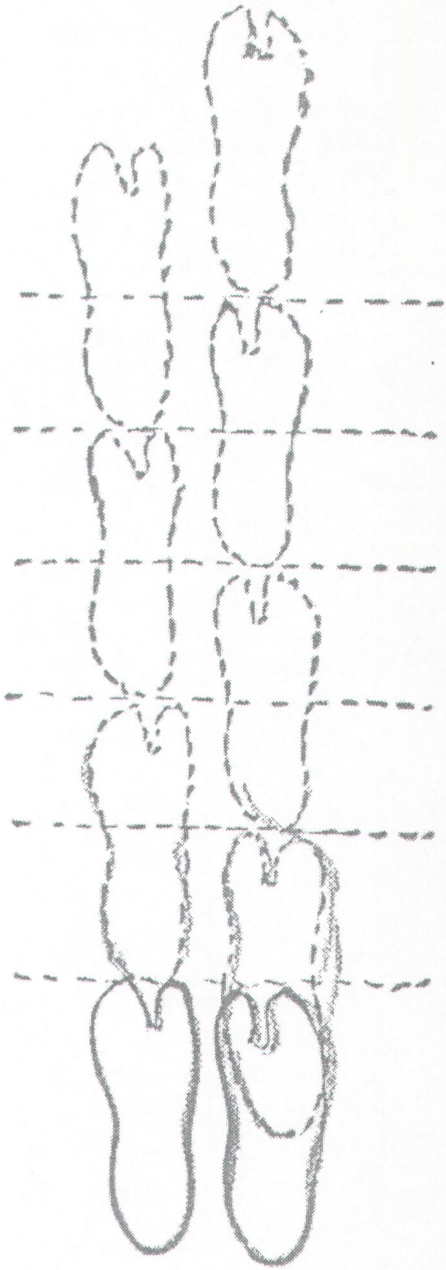
Zen-weekends:
24 en 25 november,
23 en 24 februari 2002,
23 en 24 maart 2002,
zaterdag van 15.00 tot 21.00 uur
en zondag van 10.00 tot 17.00uur.

Citysesshin:
3 tot en met 5 januari 2002,
9.30 tot 17.30 uur.

Lezing:
Een inleiding tot het zen-boeddhisme
door Nico Tydeman:
28 februari, 20.00 uur.

Cursus:
Een geschiedenis van het zen-boeddhisme,
onder leiding van NicoTydeman,
17 januari 2002 tot en met 28 maart,
van 10.00 uur tot 12.30 uur.

Cursus:
Je dagelijkse leven als spirituele oefening,
onder leiding van Maurice Knegtel,
4 februari 2002 tot en met 22 april,
van 20.00 tot 22.00 uur.

Mededelingen

Bibliotheek

Er wordt flink geleend en dat is een goede zaak. Inmiddels is er een aardig bedrag opgespaard, waarvoor nieuwe boeken aangeschaft kunnen worden.
Eenieder die wensen heeft omtrent het aankopen van nieuwe wensen, schrijf de titel, auteur en uitgever in het zwarte uitleenschriftje van de bibliotheek (op de onderste plank van de linker boekenkast).

Thema winternummer *Zensor*

Het winternummer gaat over 'Zen en relaties'. We hebben al dan niet een partner of misschien meerdere relaties. Daarnaast of daarin beoefenen we Zen. In hoeverre heeft Zen invloed op je relatie en/of je partnerkeuze?
Kan Zen de redding zijn voor je relatie of juist de doodsklap zijn?
Kortom, het winternummer spitst zich toe op de alledaagse praktijk van relaties.
Leuk voor onder de kerstboom.

Zensor... is
het mededelingenblad
van het Kanzeon
Zencentrum Amsterdam
en een open forum voor
alle leden van de Sangha.

Redaktie
Leo de Wolf
Corrie Koppedraijer
Henk van der Geest
Margôt Kenter
Liesbeth van Houten
Marjan Gerritse

Redaktie-adres
Rapenburgerplein 5
1011 VA Amsterdam
t 020 624 83 12
f 020 421 38 85
e kopa@xs4all.nl

Kopij
Zo mogelijk op disquette
inleveren bij één van
de redaktieleden of in
de kopij-doos in de Zendo.
Het kan ook worden
gestuurd naar het redaktie-
of e-mail adres

Voorkant omslag:
tekening door Leo de Wolf